

2 KORIN

Pol Rii Korin Ma Yenya Komasi Har Jey Maji

¹ Ada Pol. Ada God riiti inyakak Kraist Jisas riiti aposel. Ada eeji kumwoy, Timoti, riitaka diita jeyn keyichi Korinek tawa Kristen ma mima yenya Grikek tawa Kristen lotuya tawa ma mima yenya hato. ² Noti Apoko God, noti Harapa Jisas Kraist piiriita rukusii tawa boboyen inyaka eshar tawa boboyen kwon apa hakiita.

POL RIITA GOD RIINA WOSHIATO

³ Nota napa God riina, noti Harapa Jisas Kraist riiti Apoko riina woshia ta. Rii eeta nona rukusiichi kiyatayi tawa Apoko siiken. ⁴ Eyey nota nomoyatawa boboy mun kiyapowu tawa ma. Riita nona kiyapowu tawey, nota eeta kiki sowak, no anadii man eechaba kiyapowubakiita. God riita nona kiyatayi tawabaga anadii man nota eechaba kiyatayebatakiita. ⁵ Nota Jisas Kraist riitaka nomoya kapa meeji tawa boboyen kiyarebaga, nomoya tawa boboy notak yanak, Jisas Kraist riita otiichiwak, noti inyaka wopu eshar kwoya hikitu. ⁶ Nota keena nomoya tawa boboyen kiyaney, ii eeta kwoti inyaka wopu kepi taken kwona yesokwa yichi tawa boboyen eena kiyato. Nona kiyapowu tawey, kwona eechaba kiyapowu bato. Hapaga tawaboboyen kwona ha tawak kwo eeta kiki sowa nota kiya tawa kapa meeji tawa boboyen kwopa eechaba kiyatakiita.

⁷ Nota hiki siitiichichu kwota hapaga siichi si-
itii taken. Nota hikitu kwonoti nomoya tawa
boboyen nota anapoy kiyatawak, eechaba tanak,
kwo eeta noti kwoya hiki tawa boboyen nota yari,
kwopa yabakiita.

⁸ Ayo, yaka kumwoy, nomoya tawa boboy nona
Esia nosapek nona yari, ada eena kwona kawka
bato. Harapa kapasek boboy mayaka ya nona
dagiir poyerek, nota hapaka siikasakech. No
haken otiir. ⁹ Ayo, sugu wopu no eecha hiki tar,
jas riita nota haken wochir. Eecha otiiri diita
boboy sii eeta nona mukuchir noti hapa sakapa
kiki siikiitawak. Yaho. Sii eeta nona mukuchichu
nota na God riiti hapaga boboyeban kowu ta. Rii
eeta ha tawa man awasen yeechi yesokwa tawa
God. ¹⁰ Diita ha tawa boboy sii nona yari, sii
ya nona dagiir poyeken otiiri, God riita hechi
nona awasen yeechi yesokwar. Yesokwarega,
komas riita kawka nona eechaba yesokwakiita.
Ayo, nota eena riina hiki siitiichichu riipa nona
kawka yesokwa yichi takiita. ¹¹ Kwota na nona
kiyatayichi God riina maji ba tanak, God riita
nokwapa nokwapa nona ba tawa majin meejichi
rii nona otiichinyak, nona heharekiita. Wonyak,
eyey ma mima yepa eena hehar hikinak, God
riina woshia takiita.

POL RII KORINYENYA WOSHEPIIKASAKECH

¹² Nota diita nosapek chishi tarek, nota
kwotaka yo eecha otii tarek, God riita nona
otiichicharek, nota noti inyaka wopu, noti yon,
no kwona geenyik kwodii wosiiken mukuchicha.
No God riiti misomak no otiitar. No nosapek
tawa hokwa sokwa tawa nobosaka sumowurek.

Yaho. God riita nona yeyada rukusii tarek, eena no oti tar. Oti tarek, noti inyaka sokwa hiki tawak, no ragato. ¹³⁻¹⁴ Majiban eena kwota kadii hikiken, eena nota keyitu. Akar keyikasakech. Ada gegiyato eeta boboyen kwo apa ameda hiki tawey, kwo komas hehar hiki siitiichi. Wonyak, Harapa Jisas riiti yana nediik nota kwona ragachinyak, kwota nona eechaba ragachikiita.

¹⁵ Diita majin ada hiki siitiichirek, ada kwona i heken eena sayar tar. Kwota upurus boboy kwona kiyatayeken eena ada hiki tar. ¹⁶ Ada eecha hiki tar Masedonia nosapek ikenyanak, ada kwona heniga ikiita. Hechi heechi ichi yanak, kwona kawka hekiita. Ada Judia iken otiinak, kiyatayeken, kwona ya hiniga maji baniga eena ad kwotak yaken hikitu. ¹⁷ Ada kwona he nobon otiiken yari, kapo eecha hiki tar ada eeta inyaka akar akar hiki tawa ma. Kwo kapo eecha hikitu ada nobon otiiken iri, ada kapo eeji inyakaban sumowuchi otiitawak, ada eecha maji upurus wocho, “Ayo, ayo, yaho, yaho.” ¹⁸ God riita omutiik tawak, ada kwona wokusakech: “Ayo”, “Yaho.” ¹⁹ Ada, Silvenes, Timoti nota Jisas Kraist, God riiti Yikapwa, riina kwona geenyik kwodii wor. Diita Jisas Kraist rii “Ayo” wochi, “Biish” maji wokusakech. Yaho. Rii God riiti “Ayo” Ma. ²⁰ Jisas Kraist riita God riiti omutiiken maji “Ayo” wochawa ma. Eena nota God riiti majin meeji tawak no Jisas Kraist riiti hin habachieecha wocho: “Eeta omutiik.” Eecha wochawak, no God riiti hin yesokwato. ²¹ God riita otiichirek, no hikitu no, kwotaka Jisas Kraist riitabak chishitu. Riitaba nona yon hisiichi har. ²² God riita riiti

hin notak keyir. Keyirek, rii Holi Spirit nona har. Harek, apa no eena hiki siitiichichu no riiti hadabas boboyen komas yakiita.

POL RII SAKA AMEYA YECHAK IREK

²³ Ada God riiti hik ada bato. Riita eeji inyakan hecho! Ada kwona nomoya tawa boboyen hanan yuyato eena Korin akaman saka irek. ²⁴ Nota kwota hiki siitiichiken eena woksakech. Yaho. Kwo hapaga siichi hiki siitiichichu. Wowak, kwota kwoya hikiken eena nota kwotaka yo chegiik otiito.

2

¹ Ada hiki hamar anapa kwotak inyak ada kwona sakapa otii inyakapwa hikikiitawak. ² Yaho. Ada kwona otii bii nomoyaney, namapa eeji inyakan otiiniga kwoya woy hikikiita? Ada kwona otiichinyak kwota bii nomo yaney, makasakech ana eeji bii otiichinyak, ada kwoya woy hiki takiita. ³ Kwo ana kwoya woy hiki tawak, eena ada kwotaka inyan yuyawa i bii nomoya tawa boboyen yanakech. Eetaban eena ada mashi jey keyichi har. Adahecho an hikitu ada kwoya woy hiki tawey, kwo eechaba kwoya woy hikibato. ⁴ Mashi ada kwona keyichi hari, eeji inyaka harapa nomoya tarek, keyaniga keyir. Ada keyiri, saka kwotainyaka kwotayeken eena keyirek. Yaho. Kwota ada kwona rukusii tawa boboyen hebaken eena keyir.

KAPASEK OTII TAWA MAN NA AWASEN INYAKAPWA HIKI TA

⁵ Ma porrii eeta nomoya tawa boboyen akar man otiiyega, rii saka ana otiichirek. Yaho.

Kwona otiichir. Kapo kaw kwona otiichir. Ada kwona harapa pi diima majin bakasakech. Eena ada wocho. ⁶ Eeta ma rii mashi kapasek boboyen otiirek, nokwapa nokwapa kwo riina pi hehar wosawori, eeta kiki sowa. ⁷ Kwota na akar boboyen riina otii. Na inyakapwa hikichi abosuchi riina awasen kiyapo. Iipa harapa inyakapwa hiki tawa boboy riina dagiir poyekiita. ⁸ Ada kwona wohecho eeta ma riina na mukuchi kwota riin rukusiito. ⁹ Ada mashi kwona keyiri, ada kwona otii her. Ada kwota otii tawa abon heken eena keyir. Kwo kapo eeji kujak ba tawa majin sumowukiita. eena ada otii heken wocho. ¹⁰ Kwoma por rii riiti kapasek boboyen inyakapwa hikichi abosuchiney, ada eechaba otiibakiita. ada diita ma riina kwotay ada ma riiti kapasek boboyen abosuchinak, ada Kraist riiti misomak kwona eechaba otii abosuchichu. ¹¹ Gaba rii nona dagiir poyinakech eena nota eecha kepi otiito. Nota riita otii tawa nobon no he hamar.

POL RIITA TROAS AKAMAKTAREK, RI BII NOMO YATAR

¹² Ada Troas akamak iyarerek, God riiti hadabas majin Kraist majin sawoken iyarerek, ada i her God rii yo otii nobon sayarechi hamar. ¹³ Iyarerek, eeji bii nomo yatar. Eeji kumwoy Taitas riina ansaka herek, eena bii nomo yatar. Worek, ada ma mima yenya woshi eechi heechi Masedonia nosapek ir.

GOD RIITI HAPAGA TAWA BOBOYEK APOSEL YE EEKA OW ANA PICHU

¹⁴ Ada God riina woshiato. Rii nona eechaba eechaba kiyatayeto. Nota Kraist riitaka tawak, no ow ana pichaweyn yeyada pichu. God riita nona otiichichawak, eyey ma yecha Kraist riiti hin meeji ye itawak, riiti maji kwowa ya tawa boboyega akar eemek i ye yato. ¹⁵ Ayo, nota kwowa ya tawa boboy eecha tawak, eeta Kraist riina heechi God riitak ichu. Eeta kwowa sii hevenek ichawa mak eeka ichu. Sii hi uwu eemek ichawa mak ibato. ¹⁶ Hi uwu tawa eemek ichawa ma ye eeta kwowan meejinak, ichawa ma ye eeta kwowan meejitank, kwowa kepin meejitank, ye eechaba eechaba takiita. Kapo nama eeta yon kiki siinak otiitakiita? ¹⁷ Nota tawey, no akar maga eecha takasakech. Ma kawye God riiti maji yeechi kapasek y yo eeka otii tawak, maji sii kubuchey siikiita. No saka yechaga eecha tawak. God riita nona hisiichirek, nota nagwa nagwa hikichi nobo kepin sumowuniga God riiti misomak Kraist riiti hin sawoto.

3

NOTA AKAR WOHOWUR MAJI WAKASA MA

¹ Kapo nota noti hin tasiichi kawka yesokwatakiita? Kapo nota eecha anadii maga eecha tawey, kwo nona wohechawak, nota kwona jeyek mukuchichawak, akar ma ye noti hin yesokwato? Kapo ada kwona wohechawak, kwo ana jeyen hawak, eeji hin yesokwawak, ada akar man mukuchichu? ² Eeta jeyen noti hin yesokwa tawey eeta kwota. Diita jey noti inyaka wopuk ekyichir. Keyir, nokwapa nokwapa ma yepa heechi kadiichi hikikiita. ³ Jisas riita diita

jeyn keyiri sii eeta geenyek tawa. Rii keyiri, no heechirek ir. Diita jeyn rii sipiikwonak keyikasakech, papak keyikasakech. Yaho. Ma mima yechi inyaka wopuk eechaba eechaba tawa God riiti Spiritek eeka keyichir.

⁴ Kraist riita nona kiyatay tawak, nota God riitaka anabeyichi siitiitawak, nota diita majin bawa. ⁵ Ayo. Notaba saniga diita yikadey yo saka otiikiitawak. God riita nona otii mukuchichawak, no eeka otiito. ⁶ Rii nona otiichicharek, apa no eeta kiki sowak, God riiti wohowur akar maji kepin nopa keena siitii kowutu. Diita akar wohowur akar maji kepin ma eeta keyi lo takasakech. Spirit riiti boboy. Keyir lo maji ma yenya pi sowakwoto. Spirit rii mesiik hatawa boboy.

⁷ Eeta lo majin siin papak keyichi har. Keyichi harek, God riiti hadabas boboy sii geenyek sokwar. Sokwarek, Moses riiti misaoma higa okworeechi ha ir. Worek, yaga eecha buyatarek, Isrel ma ye riiti misoman eena saka hehar herek. Wowak, eeta lo maji si yo man otii hakiita. Eecha tarek, God riiti hadabas boboy loka eecha yar. ⁸ God riiti hadabas higa okworee tawa boboy loka eecha tayega, Spiriten ha tawa yo, man hatawey, sii harapa hadabas tawa. Rii eecha otii tawey, riiti hadabas boboy kepi mayaka. ⁹ Eeta man dagiir poy tawa yo sii yari, God riiti hadabas boboyek eeka tayega, man nagwa nagwa otii kepi sii tawa yo sii ya tawak, God riiti hadabas boboy kepi mayaka eecha tawa! ¹⁰ Ayo. God riiti hadabas yo mayaka sii apa tawey, otii tawey, God riiti mashi tar higa okworee tawa yo siin saka hewak.

¹¹ Eeta mashi yo sii higa okworee tari, sii eeta hama tawey, eeta eechaba eechaba tak tawa yo siiti yama eeta hadabas boboy mayaka.

¹² Nota Jisas riina hiki siitiichi kowu tawak, nota ana beyichi siitiito. ¹³ Nota keena Moses riitaga takasakech. Rii siivatabi misoman jirek, Isrel ma ye saka eeta misomak tar yama ha icharin herek. ¹⁴ Worek, yecha abanachi saka herek. Apa yechi inyaka wopu eeta siivatabik gamu tawak, ye God riiti mashi keyir maji kenyi tawak, ye omutiik maji saka hechawak Ma rii Kraist riitaka eecha taney, eeta siivatabi sii riina gamukasakech. ¹⁵ Apa Isrel ma ye Moses riiti lon kenyi tawak, mashi siivatabi sii yechi inyaka wopun dasiipiito. ¹⁶ Ma por riita Harapa riina dareboyechi hewak, eeta siivatabi siin kwoyava yato. ¹⁷ Diita majik “Harapa” rii eeta Spirit. Wowak, God riiti Spirit rii ma por riitaka tawak, rii hogochichu. ¹⁸ Wowak, noti misoman boyek dasiipiikasakech? Wowak, Harapa Ma riiti Spirit noti misomak ya tawak, mayi yepaga heechawak nota yeechi anadii man mukuchichu. Nota eechaba eechaba hadabas boboy mayaka yato. Ya tawak, eeta nona dareboyet. Dareboye tawak, nota hadabas boboy mayaka eechaba eechaba ya tawak, nop sokwa riita бага eecha siikiita. Harapa Ma rii eeta Spirit eena eecha otiito.

4

APOSEL YE EETA NOSAP AWOGA EECHA TAWA

¹ God riita nona rukusii tarek, eena riita diita yon nona har. Harek, eena no eeta

yon heechikasakech. ² Yahoo. Nota veenyi tawa kapasek otiitawa boboyen nota magiirechi hamar. No woshepii tawa nobok chishiksakech. No God riiti majin dareboyechi bakasakech. Yahoo. Nota geenyik maji siikenen siitii kwodii wochawak, kapo eyey ma yecha keen inyak hikikiita. Wonyak, no God riiti misomak yo otii tawak yepa hekiita. Yepa henyak, ye kapo noti majin inyaka kwoya hiki takiita. Eena eecha otiito. ³ Diita maji kepin no sawo tawey, siin veenyiney, kapasek nobok ichawa ma yenya eeta veenyi siikiiniito. ⁴ Diita nosapek tawak kapasek otii tawa god riita ma yechi inyaka wopuotii niyiki gamutawak, eena saka hiki siiti-ichichawak. God riiti hadabas maji, haba yamaga tawey, nobon dasiipiito. Kraist rii Godega tawak, rii habaga tawak, okworeechichawak, riiti hadabas boboy, hadabas maji sii eeta mak yato. Eena Gaba riinobon dasiipiiken, otiito. ⁵ Nota moti majin kwodii wokusakech. Yahoo. Nota kwodii wochawey, Jisas Kraist rii eeta Harapa Ma. Nota Kraist riiti hik eeta kwoti yo otii wakasa ma tawa. ⁶ God rii eecha wor: “Niyiki tawa eemek haba sii eeka okworeekiita.” Diita God riita otiichicharek, eeta haba noti sugu wopuk okworeeto. Okworee tawak, diita haba sii God riiti hadabas boboyen mukuchichawak, nota eena Kraist riiti misoman hecho.

⁷ Wowak, nota diita hadabas boboy kepika tawey, no nosap awo tawaga eecha tawa. Tawak, eecha mukuchichu eeta howuk tawa hapaga boboy eeta God riitiboboy, notikasakech. ⁸ Eyey eemektawey, nomo ya tawa boboy notak ya

tawey, wowak, nona saka heechitawak. ⁹ Eeta ma ye nona kapasek otiiken kikir chishi tawey, God rii nona heechikasakech. Ye nona pichawak, saka tawey, no kapasek siikasakech. ¹⁰ Echaba eechaba nedii nota Jisas riiti har maban yeechi chishi tawak, no eecha hikitu no maba habar. Nota Jisas riiti hapaga tawa mesiiiken noti hak tawa mabak mukuchiken eena eecha otiito. ¹¹ Echaba eechaba nota chishi tawey, Jisas riiti hik no haken otiito. Jisas riiti hapaga tawa mesiiiken noti hak tawa mabak mukuchiken eena eecha otiito. ¹² Haken otii tawa boboy sii noti inyakak yo otiito. Wowak, eechaba eechaba tak tawa boboy sii kwoti inyakak eeka otiito.

¹³ Mashi keyir maji eecha wocho: “Ada hiki siitiichicharek, eena ada bar.” Hikisiitiichichawa spirit riita notaka eecha tawak, no siitiichiba tawey, no babato. ¹⁴ No hikitu God riipa Harapa Jisas riina yeechi awasen yesokwarega, rii nona riitaka eechaba yesokwabakiita. Wonyak, nota kwotaka riitaka eecha yopo wuchi yikiita. ¹⁵ Diita eyey boboy ye sokwa tawey, kwona kiyatayeken eena sokwato. Wowak, God riiti rukusii tawa boboy, sii mak i yo yatanak, kawka nokwapa nokwapa ma mima ye God riina woshia tanak, riina maji ba tanak, God riiti hin yesokwa takiita.

NOMOYA HIKI TAWA BOBOY SIIPA GOD RIITI HADABAS BOBOYEN GEENYIK YESOKWAKIITA

¹⁶ Eena nota diita yon heechikasakech. Ayo, noti maba sii kapasek siik otiito. Wowak, noti spirit eechaba eechaba nedii sii akar kepi sokwato. ¹⁷ Eeta nomoya tawa boboy siipa notak ya ameda siikiita. Siipa yo otiiniga hadabas boboyen

notak eecha yesokwakiita. Yesokwanak, komas kata nomoya tawa boboy siina henyey, nopa siina kubuchey boboy hekiita. ¹⁸ Wowak, eeta boboyen noti miy hechawey, no saka he siitiichichawak. Yahoo. Eeta boboyen noti miy saka hechawak, diina no he siitiichichu. Miyik hechawa boboy sii eeta ameda nedii tawa. Miyik henyen biish tawa boboy siita eeta eechaba eechaba takiita.

5

APOSEL YECHI HIKI SIITIICHICHAWA BOBOY SII EYEW MAN OTII HAPAGA SII

¹ No eecha hikitu: Diita nosapek tawa maba akaga tawey, no chishi tawey, eeta aka siin diigii rabonak, God riipa nona hevenek tawa aka kepin otiichikiita. Riita otiichinga aka siipa eechaba eechaba tak tawa aka. ²⁻³ Apa no diita akak tawey, no visuwutu. Noti hevenek tawa aka siina nota yaken gegiya tawey, siita ya nona siivataibyega eecha ruwuken. Ruwunak, nota biish shebo shebo maba sobo takasakech. ⁴ Ayo, nota diita nosapek tawa mabaka eecha tawak, nota nomoya tawak, no visuwutu. No diita nosapek tawa maban heechiken hikikasakech. No howuk tawa maban ruwuken gegiyato. Ruwunak, noti kwopa sii tawa maban eechaba eechaba tak tawa boboy sii eena a hama seechikiita. ⁵ God riita Holi Spiriten nona ha tarek, nona eechaba eechaba boboyen sayarechir. Worek, rii nona mukuchir riiti hadabas boboy kepin nona komas hakaiita.

⁶ Eecha tawak, noti sugu wopu eena anabeyitu. No hikitu noti maba sii eeta noti akaga eecha tawak, no Harapa Ma riiti akamak yikasakech.

⁷ Yahoo. Apa nota diita nosapek chishi tawak, no hiki siitiichichu. No riina hekasakech. ⁸ No wugu wopu eena anabeyitu. Anabeyi tawey, no diita maban heechiken gegiya tawey, no Harapa Ma riiti eemek iken hikitu. ⁹ Wowak, no diita nosapek taney, riiti eemek taney, nota Jisas riita inyaka kowya hiki taken, eena gegiyato. ¹⁰ Eyey ma ye sa i Kraist riiti misomak siitiinak, riipa anasakiita. Wonyak, yecha otii tar yo woyek yepa yan eecha yakiita. Rii kapasek yon riiti mabak otii tari, rii kapasek yan yakiita. Rii kepi yon riiti mabak otii tari, rii ya kepin yakiita.

MA YECHI YON OTIICHINYAK SA GOD RIITI INYAKABAK CHEGIK SII

¹¹ No hikitu Harapa Ma riina akii tawa boboyen. Eena nota ma yechi inyakan dareboyenak, ye sa hiki siitiichi. God riita nona he hamato. Wowak, ada gegiyato kwota ana eechaba hecho. ¹² Nota kawka kwona noti hin yesokwachikasakech. Yahoo. No kwona maji kawen hanak, kwota na nona hehar hiki ta. Wowak, kwopa nona ragiichikiita. Wonyak, kwopa kiki sowa kwo hin mayama ragii tawa man, awasen bakiita. Diita yikadey ma sugu wopun hechiniga bakasakech. ¹³ No kapo hikisha taney, eeta God riiti hik hikishato. No kapo nagwa nagwa hiki taney, kwoti hik kiyatayeken, eena no nagwa nagwa hikitu. ¹⁴ Kraist riiti rukusii tawa boboy siita nona siitii kowu tawak, eena no yo otiito. Apa no hikitu ma por rii eyey ma yechi kapasek boboyen hachir. Hachirek, eyey ma ye eeta riitaka eecha habar. Eena Kraist riiti rukusii boboy sii nona siitii kowutu. ¹⁵ Diika

tawa ma ye saka yechi noboban sumowuken, eena Kraist riita eena harek. Rii harek, God riita ma miman kiyatayechichaken riina yesokwa yichirek, eena ma yecha sa riiti hik chishi tanak, riina sumowutu.

¹⁶ Eecha tawak, apa no kawka mashi ma yechi nobok ma yenya apo diigii hekasakech. Mashi no eecha tarek, Kraist riiti hin nota ma yechi nobok apo diigii hecharek, apa no saka eecha otii tawak.

¹⁷ Ma por rii i Kraist riitaka eecha bogiiney, riipa akar kepi siikiita. Mashi boboy siin kwoyava yichiwak, rii eeta akar sowa. ¹⁸ God riitaba diita boboy yechi mu. Mashi nota riitaka yabu pi ma tarek, apa riita Kraist riitaka nona otiiniga no eeta sugu wopu podatebak siir. Worek, rii yon nona har. Harek, nota otiichichawak, akar ma yechaka Kraist riiti nareboy siikiita. ¹⁹ Nota sawo tawa maji sii diitata: God riita Kraist riiti nobok riita mayama nokwapa nokwapa maka nareboy siiken eena otiiir. Mashi ma yecha kapasek boboy otii tarin, God riita eena kawka hikikasakech. Wowak, riita maji kepin nona harek, apa no hikitu eeta nobok riita yen otiichichawak, ye riitaka nareboy siito.

²⁰ Eena nota Kraist riiti kujan yeechi sawoto. Sawo tawak, God riitaba noti kujan eyey man uwato: “Kraist riiti hik nota woyasachiyasato: God riina na heechinak, riita sa kwoti inyakan dareboyenak, yabu pichawa ma nobo na heechinak, kwota God riitaka podatebak sii.” ²¹ Diita ma rii kapasek boboyen otii makasakech. Noti kapasek boboyen God riita yeechi riiti mabak yichirek, rii kapasek boboy tawa maga eecha siir.

Wowak, apa nota God riiti nagwa nagwa tawa ma Kraist riitaka eecha siiken eena otiir.

6

EYEE APOSEL YE EETA YON HARAPA NOMOYA TAR

¹ Nota God riitaka yo eecha otii tawak, no kwona woyasachinyasato: kwo God riiti rukusii tawa boboyen yatarin opoche biish neekitanakech. ² God riiti maji na meeji:

“Kepi tawa nediik kwota barmajin ada meejito. Yesokwa yichik tawa nediik ada kwona kiy-atayetar.”

Na meeji: Apa diita nedii eeta God riiti hadabas boboyen ya nedii. Apaeta man yesokwa yichi tawa nedii!

³ No yuyato anadii mak noti yon wosoboyenan, eena no saka ma yechi hiki tawa nobon otii kapasek siitawak. ⁴ Yaho. No God riiti yon otii tawa wakasa ma tawak, nota oboy kepiban mukuchichawak, eena kapasek boboy sii nomoya tawa boboy sii otii hechawa boboy sii notaka ya tawak, no eena nomoyeechi heechinak, sakakasakech. ⁵ Ye non pichawak, pokii jichu. Yabu pi ma ye nona kikir uwa kikiroto. No harapa yon otiito. No hehar wakasakech. No eechabak haniga tawa. ⁶ No eechaba eechaba apoma tawa boboy kepin hokwa sokwa tawa boboyen eena neekitu. No ow ameya otiikasakech. No eyey man hehareto. No Holi Spirit hapaga bobyeka eecha tawa. No rukusii tawa boboyen hehar-sawo mukuchichu. ⁷ No maji siikenhen geenyek kwodii wocho. No God riiti yon riiti hapaga tawa

boboyek eeka otiito. Nagwa nagwa kepi otii tawa boboy eeta noti yabu. Diina nota yeechiniga akar man pikiita. Akar ma ye nona pinyey nota diina yeechi eeka awasen pikiita. ⁸ Ma kaw ye noti hin yesokwa tawak, kaw ye noti hin dagiir poyetu. Ma kaw ye nona magiir chichawak, kaw ye noti yon maji kepi bato. Ye eecha hikitu no woshepii tawa ma. Yaho. No maji siikeneban ba tawa ma. ⁹ Ma kaw ye nona hekasakech. Wowak, nokwapa ma ye nona hecho. Nota hak otii maga eecha tawey, wowak, kwo hecho no eechaba tawa. God riita nona kapa meeji tawa boboyen ha tawey, ii nona nagwa nagwa eecha otii tawa, no hakasakech. ¹⁰ Nota eechaba inyaka nomoya tawey, wowak ii nota kwoya hikitu. No kiiriisi-iposi magi eecha tawey, wowak nota akar man nokwapa nokwapa boboyen kiyatayeto. Nota diita nosap tawa boboyen neekinan biish tawa maga tawey, wowak, nota eyey boboyen neekitu.

¹¹ Kwota Korin ma kwona wocho: Nota kwona geenyik kwodii wo mukuchichar. Noti sugu wopu eyey kwotaban hatar. ¹² No noti sugu wopun egesiikasakech. Yaho. Kwota keena kwoti biin nona egesii tarek, kwo nota bii podatebak takiisakech. ¹³ Apa ada kwona apoko riita yikapwan wochawaga eecha wocho: Nota kwona otii tawa aboga kwo na nona eechaba otiita. Kwoti sugu wopun na tagwa seechi!

KWOTAKA NOTAKA EETA HOLI AKA

¹⁴ Kwo opoche hiki siitiichinyan biish tawa ma yechaka eecha bogiichi mesh mesh chishitanakech. Yaho. Kapasek boboy siitaka kepi

tawa boboy siitaka piir yo chegiik otiikasakech. Boyega yamaka niyika kiki takiita? ¹⁵ Boyega Kraist rii Gaba riitaka inyaka kikibak takiita? Boyega Jisas riina hiki siitiichichawa ma riitaka hiki siitiichinyan biish tawa ma riitaka piiri sugu wopu podatebak tawa? ¹⁶ Boyega nota God riiti holi akan Gaba yechi akaka eecha heechikiita? Kwota hecho nota eeta God riiti eechaba eechaba tak tawa holi aka. Mashi God riita eecha wor:

“Anapa yechaka eecha tanak,
Yechi nediik chishitakiita.
Wonyak, ada yechi God siinak,
yepa eeji ma mima siikiita.”

¹⁷ Harapa rii kawka eecha wor:

“Kwo yenya na heechi sokwa akar eemek saniga sii.

Kwo keha tawa boboyen na heechi.

Heechinak, ada kwona yakiita.

¹⁸ Anapa diika kwoti Apoko tanak,
kwopa eeji ma mima yikapwaga eecha siikiita.
Harapa Hisaw Mayaka God rii eecha wocho.”

7

¹ Eeji yaka kumwoy, God riita mashi nona wotar yar maji notaban wo teechekek yar. Eena nota na noti eyey maban otiikeha tawa boboyen na kayek heechinak, nota apoma kepi siikiita. Nota na God riina akii tanak, no holi ma siikiita.

*KORIN MA YE YECHI INYAKA DAREBOYEREK,
PO RII INYAKA KWOYA HIKIR*

² Kwota kwoti inyaka wo tagwachi nona heechi. No ma poren kapasek oti nediikasakech. No ma

poren kapasek otiikasakech. No saka ma poren woshepiichi riiti boboyen sobo woshi yatawak. ³ Ada kwona ba diimakasakech. Yahoo. Ada eecha wor nota kwona rukusiito. Rukusii tawak, kwota hak otiiney, nota keena kwotaka eecha hakiita. Kwota sobo taney, no eechaba kwotaka sobo takiita. ⁴ Ada kwona geenyik kwodii wocho: Ada kwona kwoya he ragachichu. Eeji bii nomoya tawa nedii ada kwona hiki tawak, ada anabeyichi siitiichi kwoya hikitu.

⁵ Ayo, nota Masedonia nosapek iyayari, no saka yi hapakarek. Yahoo. Nokwapa nokwapa nomoya tawa boboy notabak yar. Nota akar man ow maji batarek, inyaka sii akii tar. ⁶ Wowak, ma bii nomoya taweyn God riita otiiniga bii eshar tawa. God riita Taitas riina heechirek yar. Heechirek, yarek, notabii eeta kwoya hikir. ⁷ Rii yarek, ana kiyapochir. Ada riiti maji meejibari, sii eeji bii oti hageyegar. Rii eecha wor kwota riina kiyapowu tar. Rii eecha wobar kwota eeji misoman heken gegiyarek, kwota adaka eecha taken eena hiki tar. Ada eena meejirek, ada kawka kwoya hiki tar.

⁸ Ada hikitu. eeji jey sii kwoti inyaka wopun i kapasek otiir. Otiirek, worek siikayek sii! Ada kwona inyakapwa hikikasakech. Yahoo. Mashi an bii nomoya tar. Apa biish. Ada hiki tar eeta jey sii i kwona ameda kada nedii kwona i oti nomoyar. ⁹ Apa ada kwoya hikitu. Apa ada kwoya hiki tawey, kwoti bii nomoya tawa boboyen kwoya hikikasakech. Yahoo. Kwota inyaka dareboyerin eena ada kwoya hikitu. Ada hikitu bii nomoya tawa boboy God riita har. Harek, eeta boboy sii kwona kaw kapasek otiikasakech. ¹⁰ Yahoo.

Nomoya tawa boboyen God riita otii tawak, nota eeka inyaka dareboyeto. Eeta yikadey nobok God riita nona awasen yato. Eena no opoche God riita otii nomoya tawa bobyen hiki tanakech. Wowak, diita nosap sii otiiniga bii nomoya tawa boboy sii ha nobon takiita. ¹¹ Kwota na hiki ta: God riita kwona ha tar bii nomoya tawa boboy sii kwona otiirek, inyaka hikirek, kwo yo otiir. Sii otiiniga wohegi yarek, eeta mukuchichu kwo sokwa kwoti inyaka eeta kepi wey siir. Sii inyaka henoko otii tawa boboyen mukuchichu. Eeta mukuchichu kwo eena God riina akiito. Kwoti inyaka nona heken keyatar. Wowak, kwota kwona kapasek otii tar ma riina pichiniga hehar hamar. Kwo eeta eyey yo otiitarekkwo kepi otiitar. Wowak, kwo kapasek boboyeka takasakech.

¹² Ayo, mashi ada diita jeyen kwona keyichir. Ada diita jey keyiri, man kapasek otiir ma riiti hin saka keyirek, eeta ma riina kapasek otiirin riina keyibakasakech. Akar boboy eeta tawey, eena ada kwona keyir. Kwota nona God riiti misomak rukusii tawa boboyen kwona mukuchiken eena ada keyir. ¹³ Kwota eeche otii tawa boboyen no herek, sugunoti wopun otii kwoya hikitar.

Noti sugu wopu eshartawey, sii eechaba tawak, nota eena kwoya woy hikitu. Kwo Taitas riiti spiriten otiiniga yi hapakarek, rii eechaba kwona kwoya hikitu. Nota eena herek, no eechaba kwoya hikitu. ¹⁴ Mashi ada kwota otiir boboyen riina geenyek yesokwa mukuchir. Ayo, worek, ada eeji majin hiibiya yakasakech. Eyey maji nota kwona wochawey, eeta siiken. Eechaba tawak, nota kwoti hin Taitas riitaka yesokwarek,

sii eeta geenyi woyek siir. ¹⁵ Taitas rii kwotak iyarerek, kwo akii nubu nubuchi riina komas yarek, kwo riiti majin sumowur. Rii eena eechaba hikitarek riiti inyaka rukusii tawa boboy sii kwona kawka kiyatayeken sokwato. ¹⁶ Apa ada hiki siitichichu kwopa eechaba eechaba hiki siitiichichakiita. Eena ada kwoya hikitu.

8

KRISTEN YAKA KUMWOYEN KIYATAY TAWA ABO

¹ Nota kwota hikiken eena wocho God riiti rukusii tawa boboy sii Masedonia nosapek tawa Kristen mak yesokwato. ² Harapa nomo yechak ichawey, yechi sugu wopu eena otii otii hechar. Yekiiriisiiposii ma tarek, ye harapa kwoya hikitarek, ye anadii man rukusii tarek, ye mani yan harapa ya yopo yichi har. ³ Ada kwona wocho: Ye yechi inyaka saniga saniga hikichi eeta moni yan yopoyichir. Ma ya harapa tari, rii harapa siina hari, ye anadii andiika eechahar. ⁴ Ye eechaba eechaba uwatar nota yenya kiyatayenak yechi yaya yopohichi tawa boboyen akar man yecha kiyatayebateken. God riiti ma miman. ⁵ Yecha otiitar abosii nota hiki tarin, dagiir poyer. Mapo yecha mayama Harapa Ma riina har. Harek, ye God riiti hiki tawa nobo sumowu tarek, yecha mayama nona eechaba har.

⁶ Eena nota Taitas riiti inyakan tagwarek, riita tasiir yo rukusii tawa boboy sii i kwoti nediik hamaken otiikiita. ⁷ Kwo eyey boboy otii tawey, eeta kepi boboy siiken. Kwo Jisas riina hiki siitiichichawey, maji sawo tawey, harapa hokwa

sokwa boboy tawey, akar man kiyatayeken tawey, nona rukusii tawey, ii kwo harapa yo otiito. Eecha otii tawak, apa na kwota rukusiiniga ha tawa boboyen eecha na otii ta.

⁸ Ada kwona o majin hakasakech. Yaho. Ma kaw ye akar man kiyatay taweyn, ada kwona mukuchiwey, ada kwoti rukusii tawa boboyen ada heken, eena ada kwona bato. ⁹ Noti Harapa Ma, Jisas Kraist, riita rukusii tawa boboyen kwo her. Ayo. Rii boboy nokwapa nokwapa tari, rii mayama otiirek, rii eeta sokwa kwoti hik kubuchey ma siir. Rii eecha otiiniga kubuchey ma icahawa nobok siirek, wowak, apa kwota nokwapa nokwapa boboy hadabas sagiika eechaba siikiita.

¹⁰⁻¹¹ Ada kwona eeji inyakak tawa majin kwona mukuchichu: Mashii sukwiya pochik diita yon kwo otiiri, apa na eena otii hama. Kwota mapo diita yikadey yo eena hikichi tasiir. Kwo mashii diita yon ameya hikichi tasiirin kwo na eechaba eena ameya otii hama. Kwo diita yon mashii otiiken hikiri, apa eechaba na ameya hikichi hama seechi. Boy tawey, na otii! ¹² Ma rii boboyen haken gegiya tawey, eeta yikadey boboyen God riipa eena yakiita. God rii hecho eeta ma rii eyey nokwapa boboyeka eecha tawey, eeta ma rii inyaka kepi hikichi hak otiiney, God riipa yakiita. Rii boboy doponan biish taweyn, riipa eechaba otiikiita.

¹³⁻¹⁴ Ada saka akar ma yo eshar heechi kwona nomoya tawa yon ha tawak. Wowak, kwo nokwapa nokwapa boboyeka tawey, eeta kepi anadii ma ye dopo taweyn na kiyatay. Wowak,

komas, kwota dopo tanak, anadii ma yecha nokwapa tanak, ye kwona kiyatayekiita. Eeta yikadey boboy siipa kwo yechaka eeche kiki siikiita. ¹⁵ Mashi keyir maji eeche wocho: “Ma ye aboboyen harapa yari, ye harapa takasakech. Ma ye karakada aboboyen yari, ye kawka dopokasakech.”

YO OTII WAKASA MA KAW YEPA KORIN AKA-MAK IYAREKIITA

¹⁶ No Godriina woshiato. Riita Taitas riina otiichirek, no kwona kiyatayeken gegiya tawaga, rii eecheba gegiyato! ¹⁷ Ayo. Rii noti majin sumowutu. Wowak, rii eecheba eeta yon otiibaken gegiya tarek, rii sanig hikichi kwotak ir. ¹⁸ No kumwoy por heechinak, riitakaeeche iken hikitu. Eyeyllotu ya tawa eem eeta kumwoy rii God riiti hadabas majin kwodii wocho. Rii kwodii wochawa hik eeche tawa. ¹⁹ Ada majikaw bak: Lotu ya tawa ma ye riina hisiirek, rii notaka eeche chishi tawak, nota God riiti rukusii tawa yon Harapa riiti hadabas boboyen mukuchichu. Nota ma yenya kiyatayeken eena mukuchichu.

²⁰ God riita nona boboy kepin hari, nota na eeka eshar hehar na chishi ta. Iipa akar ma yepa nona maji kasasek bakiita. ²¹ Nota na hiki tawey, kepi weyiban hikichi otii ta. God riiti misomak, ma yechi misomak, eeka na eeche otii ta.

²² Nota noti kumwoyen wo heechinak, riitaka eeche ikiita. No nokwapa nokwapa nedii otii otii heri, rii hapaga siichi anabeyichi nona kiyatayeke notii tar. Aparii hiki siitiichichu kwota God riiti harapa yo otiitaken, eena rii way kwona kiyatayeken ik otiito. ²³ Taitas yo majin an bako:

Rii eeta eeji nareboy kepi tawak, sicha yo mesh meshotii tawa ma. Noti kumwoy piiriina kwo napa eecha hiki piir otu ya tawa ma yechi yo oti tawa ma. Tawak, piir Kraist riiti hin yesokwato. ²⁴ Kwota na kwoti rukusii tawa boboyen yenya na mukuchicha. Yepa eeta kwoti yo mun hechi kwoya hikinak, otu ya tawa ma yepa hekiita nota kwoti hin yesokwa tawey, nota hehar otiito.

9

KRISTEN KIYATAY TAWAYAN MAJI

¹ Kwo God riiti ma miman kiyatay tawa ya God riina ha tawey, boyewak ada diita maji kawka bak? ² Ada hecho kwota kiyatayebaken, eena ad kwoti hin Masedonia ma yenya yesokwachir. Ada mashi eecha wor: “Akar sukwiya pochik Akaia ma ye yan kiyatayeken sayarer.” Kwota yon yesokwa tawa mu sii eeta Masedonia ma yechi inyakan tagwa powur. ³ Ada kwoti hin mayama yesokwanak, opoche ada bar maji shebo shebo majiga heechitanakech. Wowak, ada yenya worebag, kwopa sayaretakiita. Eena ada diita kumwoy yenya heechinak, kwotak ikiita. ⁴ No kwota oti tawa abon hiki siitiichibato. Eena ada wocho Masedonia ma kawka yepa adaka eecha yanak, kwota oti tawa tobon henyak, kwopa hiibiya yanak, anapa hiibiya yabakiita! ⁵ Eenaada diita kumwoyen wohegiya heechinak, mapo i kwona wonyak, kwota mashi hak wotar yan sayaretakiita. Wonyak, ada iyarenak, adapa yan yeechi ye ikiita. Wonyak, kwo eecha otiiney, ii eeta mukuchichu kwodiita yan hatari, kwoti

inyaka wopu hikisiitiichicharek eena kwo har. Saka kwona hegiyarek, eena harek.

⁶ Kwota na diina hiki ta: ma ye karakada aboboyen chinyey, iipa karakadaba yakiita. Harapa aboboyen chinyey, riipa harapa aboboyen awasenyakiita. ⁷ Kwo por saniga saniga na inyakak hikichiniga ha. Opoche inyaka kwotay hikichi hatanakech. Opoche eecha hikitanakech hegiya tawak, eena hatu. Eeta ma rii kwoya hikiniga ameya hatawey, God riita riina rukusiito. ⁸ God riita eeta kiki sowa riipa kwona rukusii tawa boboyen hanak, kwo kwoti boboy sagii nokwapa nokwapa tanak, kwota eeta kiki siikiita nokwapa nokwapa yo kepin ha pwoy pakatakiita. ⁹ Mashi keyir majir eecha wocho:

“Diita ma rii boboyen rabo ya payechiniga, rii kiiriisiiposii tawaman eena hatu.

Riiti nagwa nagwa otii tawa boboy siipa riitaka eechaba eechaba takiita.”

¹⁰ God riita aboboyen siiken chichawa boboyen ha tawak, rii aboboyen habatu. Kwota nagwa nagwa otiitaney, hak otiiney, God riipa eyey chichawa siiken kwona hanak, kwo chichanak, rii otiichinyak, kepi sokwanak, kwo nokwapa nokwapa sagiin yakiita. ¹¹ Riipa otiichinyak, kwo nokwapa nokwapa boboy sagiika siinak, kwo eeka kiki siinak, kwo nokwapa nokwapa anadii man hatakiita. Wonyak, nokwapa nokwapa ma ye notaka God riina woshia takiita. ¹² Kwo eecha otii tanak, God riiti ma mima yecha dopo tawa boboyen kiyatay tanak, ye kiki siinak, ye God riina eechaba harapa woshiaba takiita. ¹³ Eeta yo kwota yaka kumwoyen kiyatay tawey, siipa

geenyik sokwakiita. Wonyak, yaka kumwoy hikikiita: Kwo God riiti majin hehar sumowu tawak, Kraist riiti hadabas majin sawoto. Yepa kwota yenya ha tawa boboyen hechi anadii man ha tawa boboyen hechi wonyak, yepa God riiti hin yesokwa takiita. ¹⁴ Wonyak, yepa hikikiita God riiti rukusii tawa boboy kwotaka eecha harapa tawa. Wonyak, yepa kwona God riina maji ba takiita. Yepa kwona rukusii takiita. ¹⁵ God riita nona ha tawa boboyen eena nota saka kiki siinak maji bak wonyak. Riina na woshia ta.

10

POL RII APOSEL YENYA DAGIIR POY MAJI KAPASEK BARIN RII EENA AWASEN BAR

¹ Ada Pol, an kwoti inyakan tagwanak, Kraist eshar tawa nobon hehar tawa nobon na he. Ma kaw ye eecha hikitu: Pol rii notaka bana tawey, ii riieshar majik bato. Rii yapak i sowey, ii rii harapa majik uwa bato. ² Ada kwona woyasaya chiyasa hecho: Ada kwotak yanak, kwo na ow poy siita. Ada kwona woyasaya chiyasa hecho: Ada kwotak yanak, kwo na ow poy sii ta. Ada kwotak yaney, hapaga majin banan yuyato. Wowak, ma kaw ye eecha hikitu ada diita nosapek tawa nobok chishitu. Eecha hiki tawey, ada yenya harapa majika eecha tawa. ³ Ayo. Nota diita nosapek tawa. No tawak, no saka nosap tawa ow anapichawak. Yahoo. ⁴ Eyey ow ana pichawa boboy noti neeki tawey, sii nosapek tawa boboyekasakech. Yahoo. Nota neeki tawa yabu eeta God riiti hapaga tawa yabu. No neekichi sheji hapaga taweyn reekichi ikiita. ⁵ Nota

yecha woshepii majin yareekito. Eeta boboy sii diitanosapek harapa howu tawey, sii God riina hikichi hokwa sokwa nobo eena dasiipiitawey, eena nota diigii poyetu. No ma yechi inyaka wopun hehar poko jichawak, otiichichawak, ye Kraist riiti nobon sumowutu. ⁶ Kwoti noti majin hehar meejiichi sumowu hamanak, anapa God riiti nobon nasawoytawa ma yen pichiniga heharekiita.

⁷ Kwo eeta boboy kwoti miyik hechawey, na hehar he siitiichi. Ma por rii kwoti nediik tanak eecha wonyey, “An Kraist sumowu tawa ma?” Wonyey, ii riisa mayama eecha hiki ta: No eechaba tawa. ⁸ Harapa rii nona siitii kowu tawa boboyen oti hapaga sii tak. Ii kwona kapasek otiikasakech. Ada diita yon eeji hin mayama yesokwa taney, ada eena hiibiya yakasakech. ⁹ Ada yuyato kwota keyichi ha tawa jeyn hechi akii inyakan hikinakech. ¹⁰ Ma por rii kapo eecha wocho: “Rii jey sii eeta nomoya tawak, maji hapagaka tawa jey. Wowak, riimabaka notaka tawey, rii arobaro ma tawak, ri maji eeta kubuchey maji.” ¹¹ Eeta yikadey ma riisa hiki: Ada jeyek keyichi hawa maji sii eeta ada kwotak yanak, bana majibaga eecha tawa.

¹² Diita yikadey ma ye yechi hin mayama yesokwa yichi tawak, ye hikishato. Diita yikadey ma ye yecha otiitawa boboyen homochi hecho. Yecha yechaba yech anasa hecho. Yecha oti tawey, nopa saka noti boboy kadiichi yechi boboyeka eecha kadiikiitawak. Yaho. Nopa saka yechabaga eecha siikii tawak. ¹³ Wowak, nota noti hin yesokwa tawey, opoche no harapa

yesokwatanakech. God riita kubu rabochir. Nota eeta woyek yesokwa takiita. Nota diita kubu God riita rabor woyek, no sumowu i yo kwotaka eecha otiito. ¹⁴ Kwo eeta diita kubu rabor wok tawak, nota kwotak yarek, no saka hapoyediichi sabak iyarerek. Eeta nedii nota Kraist riiti hadabas maji mapo kwotak yayar. ¹⁵ Wowak, nota saka God riita rabor kubun hapoyediichiakar ma yecha otiir yo hin saka yesokwa tawak. Yaho. Nota gegiyato kwoti inyaka hiki siitiichichawa boboy siipa harapa siinak, nopa kwoti nediik kwotaka kawka harapa yo otii takiita. Wonyak, nopa eeta God riita kubu rabor wowoyek no yo iibak otiitakiita. ¹⁶ Wonyak, nopa God riiti hadabas maji akar akama kwoti kumakinyik tawey eena sawotakiita. Nopa otii tanak, nopa saka akar ma yecha otiir yon hapoyediichiniga nota noti hin sobo yesokwakasakech.

¹⁷ Wowak, mashi keyir maji eecha wocho: “Ma por rii boboy hin yesokwak otiiney, ii sa Harapa riita otiir boboy yechi hin yesokwa.” ¹⁸ Wowak, eeta ma riita riiti hin mayama yesokwa taney, riipa God ri misoma hikasakech. Yaho. God riita ma por riiti hin yesokwaney, eeta ma riitaba eeta harapa hika eecha siikiita.

11

POL RIITA WOSHEPII TAWA APOSEL MAJIN BAR

¹ Ada gegiyato kwota na ana heechinak, ada ameda maji hikisha bak. ² God riita kwona hikichi yaken rukusiitawaga ada kwona eechaba yaken otiito. Kwo eeta omunyegu mima kepiga

eecha tawa. Tawak, ada keena ma poren hisiiichi riina heechiken gegiyato. Eeta ma rii eeta Kraist. ³ Ada akiito. Hopo riita iv siina woshepiichirek, siita nobo kapasekiik irega, kwopa kapoeechaba otiibakiita. An akiito yecha sabwi woshepii tanak, kwo kapokwoti inyakan otii kapasek siichi kwo Kraist riiti noboban heechikiita. Kwota kwoti eyey boboyen Kraist riina har. ⁴ Ma kawpor rii kwotak yaniga woshepii tawa Jisas riiti maji no saka sawotarek, kwona sawoney, wonyak, kwo ameya sumowukiita. Kwo eeche otii tawey, kwo akar woshepii tawa spirit yato. Eeta spirit rii saka kwota mashi yar Spiritega eeche tawak. Kwo eeche otii tawey, kwo akar woshepii “maji kepin” yato. Eeta “majikepin” siisaka kwota yatar maji kepiga eeche tawak.

⁵ Na meeji. Ada kwoti “Harapa aposel hisaw” yechi kuruk takasakech. ⁶ Ayo, ada majin ba tawey, ada hehar maji bakasakech. Nota ba tawey, ada hokwa sokwa nobo somoyekasakech. Kwo hecho eyey boboyen nota otii tawey, ii no kwona eyey mukuchi hamato. Eyey nedii.

⁷ Kwota hecho ada God riiti hadabas majin sawo tawey, ada eeka yan yakasakech. Eeta yikadey nobo sii ada eeji hin mayama dagiir poyichi kwona yesokwato. Eeta boboyen ada eeche otii tawey, kapo boy ada kapasek boboy eeche otiito? ⁸ Ada kwotana yo otii tari akar lotu ya tawa ma yecha ana hatar ya sii awasen ana kiyatay tar. Ada anadii ma yechi yan hiyik yanega eeche yeechi kwona kiyatay tar. ⁹ Mashi ada kwotaka eeche tarek, ada kwona yan haken wohekasakech. Masedonia yaka kumwoy yecha

yarek, ada dopotar boboyen yecha kiyatayer. Ada mashi kwona nomoya boboyen hakasakech. Komasa ada eechaba kwona otii nomoyakasakech. ¹⁰ Kraist riiti omutiik tawa maji siiken sii adaka eecha tawa. Tawak, ada kwona siiken wocho ada eeji biisii raga tawa maji sii Akaia nosapek i ye ya tawak, anachekekasakech. ¹¹ Boyewak ada kwona eecha wocho? Kapo ada kwona rukusiikasakech. Yaho. God riita hecho ada kwona rukusiito.

¹² Ayo ma kaw ye yechi hin mayama yesokwa nobon yesha ye itu. Ye wocho ye eeta nota otii tawabaga eecha otiinak, eeta ma mima yechi misomak yakiita. Apa ada yechi nobon dasiipiitawak, anapa eechaba otiiniga kwoti yan saka yakiitawak. ¹³ Eeta yikadey ma ye eeta woshepii tawa aposel. Ye woshepii tawa yon otii tawa ma. Ye yecha mayama dareboyechiniga ye eeta Kraist riiti aposel siikenega eecha hecho. ¹⁴ Nago, kwo opoche eena negiirabotanakech. No hecho Gaba riita mayama dareboyechiniga nobo kepiban mukuchichawa ejel бага eecha siik. ¹⁵ Gaba riiti yon otii tawa ma yecha God riiti yo kepin otii tawa maga eecha siiney, ii harapa boboyekasakech. Komasa yepa ya yechi otii tar yobaga eechaba yakiita.

POL RIITA APOSELL TAREK, RII HARAPA NOMOYANIGA TAR

¹⁶ Ada mashi eecha barek, apa ada kawka bato. Ma por rii opoche eecha hikitanakech ada hikisha tawa ma. Ii sakayekasii wowak, kwo eecha hikiney, ada hikisha tawa ma. Wowak, ii na heechinak, ada eeji hinkaw mayama yesokwatak.

¹⁷ Ada diita majin ba tawey, dii Harapa Ma riiti kujak saya tawa majin bakasakech. Yaho. Ada hikisha maga eecha tawak, eeji hin mayama yesokwato. ¹⁸ Nokwapa nokwapa nosapek tawa ma mima ye yechi hin mayama yesokwa tawak, ada eena eechaba eeji hin mayama yesokwabato. ¹⁹ Ayo, kwo eecha hikitu kwo inyaka kepika tawak, kwo hikisha tawa ma yechi majin mee-jito! ²⁰ Ma kaw ye kwona ya kwona harapa yon naney, kwona dagiir poyechi kwoti boboy sagiin yaney, kwona otii hikishaney, kwona mey hechi kubuchey ma wonyey, kwoti wagiin biiraw naney, kwo heechinak, sa eecha otiiito. ²¹ No arobaro sowak, eena otiiik otiiwey, wowak, no hiibiya yawa.

Ma kaw ye yechi otii tawa abon hapaga siichi raganiga wonyey, ada eechaba kwona raga ba takiita. Ada hikishaba takiita. ²² Yecha kapo Hibru tawa? Ada eechaba Hibru siiken tawa. Ye kapo Isrel ma tawa? Ada eechaba Isrel ma tawa. Ye kapo Ebrahim riiti neja? Ada eechaba Ebaraham riitineja. ²³ Ye kapo boy Kraist riiti yo otii wakasa ma tawa? Ada hikisha tawa maga eecha bato ada Kraist riiti yon yenya dagiir poyer. Yo mayakan ada yenya dagiir poyer. Ada poko jicharin yenya dagiir poyer. Eeta ma ye ana harapa poko kubu pichari ada eena dagiir poyer. Eechaba eechaba nedii ada eechaba hak otiiitar. ²⁴ Yokotapa nedii Ju ma ye ana pi 39 kubuk pir. ²⁵ Yadii piiriichar ana kubuk pichar. Nedii pochi ye ana papak rabo tar. Piiriichar nedii jabiir guburek ada somakwotii tawa pak saka irek. Yadii pochi, niy pochi ada samakwotii tawa pak

gayi tar. ²⁶ Eechaba nedii ada yapa eem nobon chishi tar. Chisi tarek, ad uku yik hak otii tar. Hiyi ya tawa ma yechi tapak haken otiir. Eeji ma apoma Ju yecha ana kapasek otiiken otii tar. Biish tawa ma ye ana kapasek otiiken otiiba tar. Ada harapa akamak haken otii tar. Ada ma biish tar eemek haken otii tar. Ada somakwotii tawa pak haken otii tar. Ada woshepii tawa yaka kumwoy yechi tapak haken otii tar. ²⁷ Ada nokwapa nokwapa harapa yo otii tar. Eechaba nedii ada niyi yo otii tari an wakasakech. Ada eecha ha tari uku aken borowaga reeka siitar. Eechaba nedii ada aboboyen, wa akan, siivatabin, dopotar.

²⁸ Ada akar boboyen bakasakech. Yaho. Eechaba nedii nokwapa nomoya tawa boboy ana ya gamu poye tar. Eetata: ada eyey lotu ya tawa ma yenya ada hiki tar. ²⁹ Ma por rii arobaro ma siiney, ada eechaba arobaro ma siibakiita. Ma por rii kapasek boboy eecha sakaney, ada eena inyaka kwotay hikitu.

³⁰ Akar nobo tanan siiney, anapa eeji hin mayama yesokwa takiita. Anapa eecha wokiita ada arobaro ma soweyn eena anapa eeji hin mayama yesokwa takiita. ³¹ God rii, Harapa Jsias Kraist riiti Apoko rii hecho ada woshepiikasakech. Riiti hibanna eechaba eechech yesokwa ta. ³² Ada Damaskas harapa akamak eeka tarek, aka tabo yima Aretas riiti gavman ma rii ow nobo reekii tawa mayon nuburejak siitiichichar. Ana poko jiken eena siitiichichar. ³³ Worek, eeji yaka kumwoy kaw ye ana wosahaya kwow woyechi ana aka yama supuk

yesokwachi heechirek, an saka nosapek siitiichi ir.

12

POL RIITA SUKWIYARI, GOD RIITA RIINA NOKWAPA MAJIN MUKUCHIR

¹ Ada keena kawka eeji hin mayama yesokwato. Ayo, eeta yikadey boboy siipa ana saka kiy-atayekiitawak. Wowak, ada suku kawen veenyi tawa maji kawen Harapa Ma riita kwodii wo mukuchirin sawok. ² Ada her Kraist riiti ma poren mashi 14 sukwiya siirek. God riita riina yeechi God riiti eemek ye yo ye ir. (Ada eecha hikitu kapo rii maba aru heechi akar maban yar, kapo diita mababak tar. An saka hechawak God riitaba keena hecho. An hekasakech.) ³ An her God rii eeta ma riin yeechi God riiti eemek ye ir. (Ada kawka wocho kapo diita mababak tar, kapo aru har. An saka hechawak. God riitaba keena hecho.) ⁴ Rii eecha tarek, rii eeta majin meeji, ma boyega shecha kwodii woken wonyak. God riita riiti kujan dasiipiirek bakasakech. ⁵ Ada eeta ma riiti hin yesokwaken hikitu. Wowak, anapa saka eeji hin mayama yesokwatakiitawak. Anapa anadii man eeji arobaro tawa boboyen mukuchikiita. Eena ada eeji hin mayama yesokwato.

⁶ Ayo, ada eeji hin mayama yesokwa taney, ii ada hikisha yesha makasakech. Iipa anmaji siikeneban bakiita. Wowak, an saka eeji hin mayama yesokwatawak. Yaho. Ada yuyato ma por ana eecha wonyakech: riima kepi. Ada gegiyato kwota ada otii tawa abon hechanak, ada kwo heba tanak, wonyak, kwopa keena ana

hehar hikiita. Eena ada eeji hin kwotak saka yesokwatawak.

YIMIGA TAWA BOBOYEK POL RIITI MABAN PIR

⁷ Diita majin God riita ana mukuchiri, sii harapa boboy mayaka. God riita yuyato ada eeji hiban mayama yesokwabatanakech. Eena riita yamiga tawa boboyek eeji maban pichar. Ii Gaba riiti yon otii tawa wakasa ma riita adak ow ana pichar. Ii ana dagiir poyenak, anapa saka keena eeji hin mayama yesokwatakiitawak. ⁸ Diipiira kara nedii ada God riina woherek, riita ana eeta yikadey boboyen yeechi rabok. ⁹ Wowak, rii way ana eecha wor: “Eeji rukusiichi miina kiyatay tawa boboy sii eeta miina kiki sowa. Eeji rukusiichi hehar tawa boboy sii arobaro tawa man kiyapowu otiichichawak, rii eeta kiki sowa.” Harapa rii ana eecha wochawak, eena ada eeji arobaro boboyen hikichi ada kwoya woy hikichi ragato. Wowak, ada meeji hecho Kraist riiti hapaga boboy sii eeta ana gamu poyetu. Eena ana kwoya hikitu. ¹⁰ Ada arobaro siiney, ii sakayekiisii. Ma ye ana wosoboyeney, iisakayekiisii. Ada nomoya inyey, ii sakayekiisii. Ana kikir poyeney, ii sakayekiisii. Harapayo ya tawa nobok inyey, ii sakayekiisii. Ayo, ada arobaro tana nedii, ada hapaga siikiita. Ada eecha otii tawey, Kraist riiti hik ad inyaka kwoya hikitu.

POL RIITA KORIN MA YENYA HIKI SIITI-ICHICHAWA BOBOYEN OTII HAPAGA SIKEN OTIIR

¹¹ Diita maji ada ba tawey, dii hikisha bato. Kwota ana wohigiya tarek, eena ada eecha otii

tar. Kwota eeji hin yesokwayega ii eeta kepi. Wowak, eecha otiikasakech. Ayo, ada kubuchey taney, wowak, ada kwoti “harapa aposel” yechi kuruk siikasakech. ¹² Ada kwoti nediik tarek, ada eshar taniga kowu tar. Worek, aposel yechi yon ada kwotaka otii tar. Mirakel, akar God riiti yon otii mukuchichawa boboy ada kwotaka eecha otiitar. ¹³ Boy boboyen an kwona saka otii mukuchirek, ada anadii Kristen ma yenya otii mukuchir? Boboy podateba ada kwona saka woherek. Ada eecha otiirek, diita otiir boboyen na abosuchi.

¹⁴ Apa ada piiriichar nedii iken hikitu. Wowak, an kwoti boboyen, ya higiya yakasakech. Ada kwotaban yaken eena otiito. Yan higiya yakasakech. Kwo otii hecho: yikapwa awi eepin boboy sayarechikasakech. Yahoo, awi eepibak yikapwan boboy sayarechichu. ¹⁵ Ada mayama hikitu eeji eyey boboyen, eeji maba, tapan, eyey kwona hakiita. Kwoti mesek kiyatayeken eena hakiita. Ada kwona eechaba rukusii tawey, kwopa kapo saka ana awasen kaw rukusiikiitawak?

¹⁶ Ada eecha kwotaka tarek, ada kwona nomoya tawa yo hakasakech. Wowak, ma kaw ye kapo eecha wocho ada kwona saboy batawak, kaw woshepii maji bato. ¹⁷ Boyega eecha otii tar? Ada man heechi tarek, i kwoti bobyen kapo hiyik yatar? ¹⁸ Ada Taitas riina kwotak wochirek, ir. Irek, ada akar Kristen yaka kumwoy por heechirek, riitaka eecha ir. Kwokapo eecha hikitu Taitas rii kapo kwona woshepiichi boboyen hiyik yar. Shi boy kapo diita podar Spirit

riiti hapaga tawa bobyek chishitu? Shiboy podat nobobak chishitu? Sicha eecha ichu.

¹⁹ Kwota noti maji kadii tawey, kwo kapo eecha hikitu nota eecha wocho no kwoti misomak otii kepi siiken eena otiito. Yaho. Nota Kraist riiti ma tawak, eena diita majin God riiti misomak wocho. Eeji nareboy siiken na meeji. Eyey boboyen nota otiiwey, eeta kwona kiyatayiken eena otiito. ²⁰ Ada ameda akiichi eecha hikitu: Ada kwotak yanak, kwo kapo akar maga eecha takiita. Kwo saka ada hiki tawaga eecha takiitawak. Ada eechaba kapo akar maga kwopa eechaba hikikiita. Ada saka kwota hiki tawaga eecha tawak. Iipa nokwapa nokwapa kapasek otii tawa boboy kwotaka takiita: ow maji, yaka kumwoyen inyaka kapasek hiki tawaw boboy, inyaka kwotaye tawa boby, egesii tawa boboy, wosoboy, tawa boboy, kurukba veenye tawa maji, wohipu tawa boboy, lotu ya tawa ma yenya kapasek otii tawa boboy. Eeta kapasek boboy, kwotaka eecha tawak, eena ada akiito. ²¹ Iipa kapo ada kwotak ichanak, eeji God riipa kapo ana kwoti misomak dagiir poyekiita. Iipa an inyak mashi kapasek otiir ma yi inyaka dareboyenen siir ma yenya ada keyakiita. An eecha hikitu kapo ma yecha nobo anamesheroko tawa boboy saka magiirechirek. Yecha waxisichichawak, ye keha siitii tawak, ye saka magiirechirek, eena ada akiito.

13

*KORIN MA YE SA YECHI HIKI SIITI-
ICHICHAWA NOBON SIITII KOWU TA*

¹ Apa ada piiriichar nedii kwotak ik otiito. Ada kwotak yanak, kwo na God riiti mashi keyir maji na sumowu. “Ma por rii akar man maji ba diima otiiney, ma upurus, piiriichar ye riita bana maji eena na wohowu.” ² Ada kwona wocho: kwo mashi kapasek boboyen otiitari, akar ma ye taba tawey, anapa kwotak yanak, anapa eyey kapasek otiitawa man pi wosawokiita. Ada mashi upurus nedii kwotak yarek, ada diita majin kwona wor. Apa ada yapak tawak, ada kawka bato. ³ God riita kwona mukuchikiita Kraist riita adaka tawak, ada maji eecha bato. Kwota na hiki Kraist riita kwoti wok yo otiitawey, siitii hapakechi otiikasakech. Yaho, riiti hapaga tawa boboyeka eecha otiito. ⁴ Ayo, mashi Kraist riita arobaro ma tarek, riina mek ji siitiichir. Wowak, God riiti hapaga tar boboyek riita eeka sokwachi tawa. Ayo, nota Kraist riitaka eecha bogiichi tari, no arobaro tabato. Wowak, nota kowtaka yo eecha otiitaney no eeta apa riitaka tawak, God riiti hapaga boboyek eeka notaka chegiik tawa.

⁵ Kwota na mayama hiki hiki hecha kwo boy Jisas riina hiki siitiichichu? Kwo boy saka hechawak Jisas Kraist rii kwoti biik tawey? Hikinanan siiney, kwo omutiik makaskech. ⁶ Apa ada hiki siitiichichu komas kwopa hebakiita noti yo shebo shebo yakaskech. ⁷ Nota gegiyato kwo kapasek boboyen saka otiikiitawak eena no God riina majin bato Siikayakiisii noti yo. Noti yo saka mapo mukuchiken otiitawak. Kwota nagwa nagwa iken eena God riina kwona maji bato. Wowak, kwota kwoti miyik no kapo sobo yo otiito. ⁸ Nota God riiti maji siikenen dagiir poyeken

otiiney, nota saka kiki siitiitawak. Nota otiiniga nota yesokwachikiita. ⁹ Kwota hapaga tanak, nota arobaro taney, eeta kepi no eena kwoya hikitu. Nota God riina maji ba tawak, kwopaeeka sokwa kepiwey siikiita. ¹⁰ Apa an yapa eemek tawak, diita jeyn ada hato. Ii eeta boboy siiti mu: Ada yuyato kwotaka eeche i bana bana tanak, ada opoche kwona wohegi ya pinakech diita hapaga boboyek God riita ana hari. Diita boboyen riita ana hari, sii otii hapaga siiken, eena har. Kapasek otiikasakech.

MAJI KAW TAWA

¹¹ Yaka kumwoy, ada podat maji bachi kwona woshiato. Kwota na yon otiinak, nagwa nagwa nobo sumowu icha. Kwota na eeji majin meeji ta. Kwota na inyaka podatebak tanak, podat sugu wopubak ta. God riita nona hehar tawak, rukusii tawa God. Riipa kwotaka eeche takiita.

¹² Kwo na awasen awasen woshia ta. Eyey God riiti diika tawa ma mima ye kwona woshiato.

¹³ Harapa Jisas Kraist riita rukusii tawa boboy sii, God riita hehar tawa boboy sii, Holi Spirit riita man otiiniga podatebak tawa boboy sii sa kwotaka eeche ta.

GOD RITI MAJI KEPI
**The New Testament in the Washkuk Language, also
known as the Kwoma Language, of Papua New Guinea**
Nupela Testamen long tokples Washkuk long Niugini
copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Washkuk (Kwoma)

Dialect: Kwoma or Washkuk

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

df8dc48f-feff-515c-a5a2-c9c957dac5bb